

Foreløpig rapport

- for utredningsarbeidet med ny struktur for skoler og barnehager i Nord-Fron kommune mot 2050

Innhold

1. Forord og mandat.....	3
1.1 Utfordringer i utredningsarbeidet.....	4
1.2 Vurderinger og problemstillinger knyttet til deltema	5
2. Barnet sitt beste.	5
3. Pedagogiske vurderinger. Kvalitet i skole og barnehage.	7
4. Økonomi.	11
5. Bygg skole og barnehage.....	17
6. Tettstedsutvikling.	17
6.1 Kommunale planer for disponering og utvikling	18
6.2 Attraktivitetsteorien	20
6.3 Anslag på befolkningsframskriving mot 2050	20
6.4 Lokalsamfunn – en statisk avgrensning eller flytende tilpasning?	22
6.5 Tillit – sentralt for utviklingen på kommune- og region nivå	23
7. Høring.	23
Referanser	24

1. Forord og mandat

Arbeidsgruppa som er satt ned for å arbeide med struktur for barnehager og skoler i Nord-Fron har så langt arbeidet med å vise hvilke moment vi mener er viktig å vurdere i et slik arbeid, og i noe ulik grad fra tema til tema kan vi komme med de første signalene på hva som bør vektlegges. Hovedmomentene pedagogikk, økonomi, barnets beste og tettstedutvikling blir belyst i denne foreløpige rapporten. I tillegg til det som allerede er vurdert og tatt inn som moment i arbeidet håper og forventer arbeidsgruppa at en høring som etterspør kommentarer til arbeidet som er gjort (men også om det er moment som bør belyses som arbeidsgruppa selv ikke har prioritert så langt) vil hjelpe oss videre i arbeidet. Mandat til arbeidet har vi fått gjennom behandlinger i kommunestyret slik:

Kommunestyret har bedt administrasjonen om å utrede struktur for barnehage og skole i Nord-Fron med dette mandatet fra kommunestyremøte 27.september 2020, sak 087/20:

1. Kommunestyret ber administrasjonen om å greie ut ei framtidig berekraftig løysing for struktur innafor skule og barnehage, med spesiell vektlegging på økonomi, barnetal og kvalitet i skulen.
2. Med utgangspunkt i vedlagte framskriving av barnetal frå SSB legg administrasjonen fram sak for kommunestyret i løpet av 2021 med alternativ for framtidig struktur innafor skule og barnehage.
3. Det blir sett ned ei administrativ arbeidsgruppe som utarbeider ein prosjektplan med bakgrunn i føringane som er lagt frå kommunestyret, herunder mandat for arbeidet. Ungdomsrådet får to plassar i arbeidsgruppa.
4. Basert på vedlagte skisse skal kommunedirektøren legge fram prosjektplan, endeleg mandat og ei detaljert tidslinje til godkjenning i kommunestyret.

En spisset formulering av mandatet ble vedtatt i kommunestyremøte 15.desember 2020:

«Administrasjonen legg 14.12.2021 fram for kommunestyret forslag og alternativ til struktur for skole og barnehage i Nord-Fron for perioda fram mot 2050.»

- Arbeide fram fleire alternativ til framtidig skolestruktur for Nord-Fron.
- Arbeidet skal ha eit perspektiv på 30-40 år. Vedlikehald av eksisterande bygg vurdert mot kostnad nybygg i 40 år og alternativ bruk av bygg.
- Barnehage skal vere del av alternativ eller som sjøvstendig(e) alternativ.
- Prosjektgruppa henter inn konsulent(ar) til å utarbeide delar av skisser, eller til å kvalitetssikre arbeidet som er gjort.
- Arbeidet skal ferdigstillast med sak i kommunestyret 14.12.2021

I tillegg ble det i dette møtet vedtatt at en elevrepresentant fra Vinstra ungdomsskole også skulle oppnevnes og innlemmes i arbeidsgruppa.

I prosjektgruppa sitter:

- Sektorsjef oppvekst (leder) : Knut Håvard Meldal
- Konsulent fra stab oppvekst : Gyda Skard Flækøy
- Avdelingsleder barnehage : Randi Nordlien
- Rektor : Ola Sletten
- Rektor : Benedicte Lillegård
- Ingeniør teknisk drift : Ingrid Slettmoen
- Ungdomsrådet : Ronja Varpestuen
- Ungdomsrådet : Ruth Møllerplass Huse
- Elevrepresentant Vinstra ungdomsskole: Brage Praner Renshus
- Informasjon : Erik Tøftestuen
- Barnehagestyrar : Kari Bragelien
- Utdanningsforbundet : Sarah Jeanne Grøthe
- Fagforbundet : Ingeborg Nordli

1.1 utfordringer i utredningsarbeidet

Begrensninger på antall møtedeltakere og tidvis bare muligheter for digitale møter er en utfordring i utredningsarbeid. Det er saker som bør diskuteres både gruppevis og som plenumsdiskusjoner, og ofte er ikke de digitale løsningene optimale for slike arbeidsmåter. Hele eller deler av arbeidsgruppa skal blant annet til Lillehammer og Nord-Aurdal for å se på modeller og løsninger for skolestruktur, og det er aktuelt å også besøke en eller flere andre kommuner. Siden arbeidet startet opp har dette ikke vært mulig å få til, og det er nå mest realistisk at dette kan gjennomføres rett etter sommerferien. Til tross for disse utfordringene som er knyttet til smittevern og covid-19 har gruppa kommet godt i gang med utredningsarbeid. Det er delegert ut oppgaver knyttet til forskjellige faglige utfordringer vi arbeider med, og i kombinasjon av individuelt arbeid, gruppearbeid og fellesmøter kan vi presentere en rapport som først og fremst tar sikte på å vise hvilke grunnleggende vurderinger som vi mener bør gjøres i et arbeid der strukturelle endringer for barnehage og skole vurderes.

Når det tidligere er gjort politiske vedtak rundt framtidig barnehage og skole, skal dette ha konsekvenser for dette prosjektet?

Dette er en problemstilling som kommer opp ved flere anledninger i arbeidet. Vi forstår tidligere vedtak slik at de bør følges, men hverken i «Vinstra 2046» eller i kommuneplanens samfunns- eller arealdeler (2017-2028) er det gjort utredningsarbeid for skole og barnehage, selv om det er lagt føringer for både areal og løsninger i disse planene. Arbeidsgruppa ser det som en naturlig del av vårt arbeid å gå lengre i utredningsarbeid innenfor skole og barnehage enn det som er gjort i forarbeidene til tidligere vedtatte planer. Det kan dermed komme konklusjoner og anbefalinger som ikke fullt ut støtter tidligere vedtak.

I denne foreløpige rapporten er noen deltema skrevet på bokmål, mens andre deltema er skrevet på nynorsk. Det har ikke vært prioritert å samle alt i denne foreløpige rapporten i en målform, da medlemmer i arbeidsgruppen selv har valgt målform for sine deler av rapporten.

1.2 Vurderinger og problemstillinger knyttet til deltema

I arbeid med barnehage- og skolestruktur er det flere moment som vil spille inn i vurderinger, og det er ikke en selvfølge at alle moment i saken peker på samme konklusjon. For å vise det arbeidsgruppa mener er de viktigste momentene å vurdere, settes disse opp som egne kapitler i denne foreløpige rapporten. Informasjon og en gjennomsliktig prosess er viktig, men informasjonsarbeidet vil nødvendigvis være et middel til å få frem synspunkt, og ikke et eget moment som skal vurderes inn i struktur for skole og barnehage.

Denne foreløpige rapporten vil ikke omtale 4 eller 5 dagers skoleuke for 1.-2.trinn. Det er mulig at dette bør tas med videre da en kan vurdere om dette vil påvirke bruken av barnehage og sfo-plasser på en slik måte at en vil kunne få høyere kvalitet for de ressursene en legger inn.

Kapittel 4 (økonomi) og kapittel 5 (bygg skole og barnehage) er i denne fasen av arbeidet i mindre grad enn de andre kapitlene bygget opp med henvisninger til eksterne kilder og faglitteratur. Årsaken til dette er at disse to kapitlene vil bygges ut i større grad når vi kommer med skisser og forslag til eventuelle strukturelle endringer, og det vil kreve mer økonomisk utredningsarbeid også når det gjelder kvaliteten på eksisterende byggmasse enn det som så langt har vært prioritert å regne på. Særlig innenfor tema «bygg» i kapittel 5 vil det være aktuelt å inngå et samarbeid med eksterne aktører for å få kvalitetssikrede beregninger på ulike modeller.

Kapitlene 2 (Barnets beste), 3 (Kvalitet i skole og barnehage) og 6 (Tettstedutvikling) er mindre avhengige av strukturelle endringer for at vi på dette tidspunktet kan beskrive utfordringer og vise til forskning i fagfeltene.

2. Barnet sitt beste.

I arbeidet med å gjere barns beste vurderingar er sjølvstekt kjennskap til barna det gjeld viktig, men i ei slik sak som handlar om grupper av barn er kunnskapen vår om barn, barns utvikling, leik, læring og danning, barndom osv og veldig sentralt. Syner her til kapittel 3; «Pedagogikk/kvalitet i barnehage og skule». Men det er viktig å ha med seg samanhengen mellom struktur- og prosesskvalitet. Korleis institusjonen er utforma er ei side, men korleis dei tilsette arbeider er ei anna. Og så er det samanheng mellom struktur- og prosesskvalitet slik det blir gjort greie for i kapittel 3. Strukturelle forhold som dei tilsette si utdanning påverkar korleis det blir lagt til rette for godt relasjonsarbeid. Vi skal gjere vurderingar på kva som er det beste for barn som gruppe, og da barn i alderen 0-15 år. Det er tre trinn i vurderinga: vurdere (gje momenta innhald) – vekte (avvege momenta) og vise (grunngje).

Barns beste er i følge barnekonvensjonen artikkel 3 ein rett, eit prinsipp og ein prosedyreregul. Barns beste skal vere eit grunnleggjande omsyn ved alle handlingar og avgjerder som angår barn. Aktuelle moment i slik vurdering følgjer av artikkel 3 og generell kommentar 14 (FN, Konvensjon om barns rettigheter). Vurderinga skal vere forankra i faglitteratur, forskning og barnet sitt syn. Det er lista opp dei momenta vi meiner er aktuelle og peikt på/forslag korleis vi kan gje dei eit innhald i høve til dette strukturarbeid. Dei ulike momenta blir vurdert opp mot dei ulike alternativa. Momenta som skal inngå i ei vurdering går fram av Generell kommentar 14 (FN, Konvensjon om barns rettigheter).

Barna sitt syn

I følgje barnekonvensjonen har barn rett til å uttale seg i alle vedtak som påverkar dei. Dette blir gjort på fleire måtar gjennom prosessen. Forslag til korleis barn kan høyrast:

- Barnesamtaler for barnehagebarn og barn på 1.-3. trinn
- Elevråd og ungdomsråd

Identiteten, karaktertrekka og eigenskapane til barnet

Å gje dette momentet innhald vil handle om å seie noko om korleis barnehage- og skulestruktur skal ivareta mangfald (religion, kultur, språk, kjønnsuttrykk/identitet, «familietyper»), og i det gje alle barn moglegheit til å få bekrefta identiteten sin og utvikla perspektiva sine. Det er mange måtar «å gjere identitet» på. Kva strukturelle forhold er av betydning?

Barnet sin rett til vern, omsorg og tryggleik

For å gje dette momentet eit innhald må ein sjå på tryggleik både i høve til strukturelle forhold og relasjonelle/emosjonelle forhold.

Sårbarheita til barnet

Særleg sjå på alternativa i høve til barn med funksjonsnedsettelsar og minoritetar. Sårbarheit ikkje som noko konstant, barn kan vere sårbare i nokre situasjonar. Moglegheiter for godt tverrfagleg samarbeid?

Retten eleven har til utdanning/retten barnet har til utvikling

Dette er jo det som er oppdraget til barnehage og skule, viser til kapittel 3 om pedagogikk/kvalitet. Her må ein sjå på kva som skal til for at ein best kan sikre alle barn rett til utdanning og utvikling. Når alternativa blir vurdert må ein særleg sjå på korleis dei kan gje alle barn like moglegheiter til utdanning/utvikling. Barnehagetilbod i nærleiken av der barna bur, for at alle skal ha moglegheit til å nytte seg av retten til barnehageplass. (Ikkje alle familiar har bil) Dei tilsette si kompetanse og kompetanseutvikling, gode undervisnings- og læringsformer – sett opp mot barn si rett til utvikling/utdanning. Kva for alternativ sikrar dette best?

Alle desse momenta må gis et innhald gjennom prosessen, gjennom mellom anna å høyre barna. Så må ein avvege og grunngje. Barns beste er ikkje dei einaste omsynet, og må bli sett i samanheng med andre omsyn som økonomi, tettstadutvikling, rekruttering osv.

Når ein skal konkludere vil ein sannsynlegvis ikkje kome til eit alternativ som er heilt optimalt for alle barn i Nord-Fron. Det er ei grense for kor stor vekt ein kan leggje på kva som er det beste for det enkelte barn i ein slik prosess. Vi må gjere vurderingar ut frå momenta som er skildra og gitt eit innhald, og så legge fram alternativ som er til det beste for barn som gruppe i Nord-Fron, samt grunngje kvifor vi har konkludert slik.

3. Pedagogiske vurderinger. Kvalitet i skole og barnehage.

Kvalitet i barnehage og skole - mål

Mål for kvalitet i barnehage og skole er basert på samfunnsmandatene, slik dette er nedfelt i barnehage- og opplæringsloven. Barnehage og skole skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

De siste årene har regjeringen tatt flere grep for å styrke kvaliteten i barnehagene. Det er blant annet innført ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Den beskriver hva barna skal få oppleve, få erfare og få mulighet til å utvikle i barnehagen. Den beskriver leken som barnas viktigste arena for å utvikle seg og lære. Rammeplanen inneholder ingen ferdighetsmål, men setter mål for hvordan personalet skal arbeide for at barnehagen skal oppfylle sitt samfunnsmandat som lærings- og dannelsesarena for de yngste.

Det har også kommet bemanningsnorm, pedagognormen er skjerpet og det er gjennomført satsninger på barnehagemiljø, språk og kompetanse. I tillegg er barnehageloven endret for å sikre et trygt og godt barnehagemiljø.

Skolens læreplan består av den overordnede delen og læreplanene i fag. Den beskriver kompetanse i fag og setter søkelys på at elevene skal utvikle kritisk tenking og etisk bevissthet, og det settes fokus på grunnleggende ferdigheter og tre tverrfaglige temaer. Den overordnede delen har fokus på inkluderende læringsmiljø, undervisning og tilpasset opplæring, men også lærere sitt arbeid i profesjonelle læringsfelleskap.

Ulike kvalitetsbegrep

Strukturkvalitet representerer rammene for virksomheten, gjennom lover, regler, planer og ressurser i form av personalets forutsetninger og økonomi, samt de fysiske rammene, som bygninger, uteareal, utstyr og materiell. Alt dette er kvantitative målbare enheter som kan nedfelles i regelverk, og som kan etterprøves av tilsynsmyndigheter. Dette handler om uttalte behov hos brukere og myndigheter.

Forskning - barnehage og skole ift størrelse

Med små barnehager menes enheter med 30-40 barn, store barnehager er enheter med mer enn 100 barn.

I vår kommune har vi ut ifra definisjonen tre små (Kvam, Toksebakken og Skåbu) og en mellomstor barnehage (Ruste har 70-80 barn i barnehagen.)

I følge FAFO-rapporten «Har barn det bra i store barnehager?» avgjør ikke størrelse i seg selv en barnehages kvalitet. Størrelse spiller sammen med andre strukturelle kvaliteter, som barnehagens indre organisering, ledelse, eierskap, ansattes kompetanse og arbeidsstil. Til sammen etablerer disse faktorene forutsetninger for å skape kvalitet i relasjoner og resultater. Samtidig er det viktig å understreke at den store barnehagen har et særtrekk som skiller den fra mindre enheter: Den store barnehagen må, for å skape kvalitet i relasjoner og resultat, ha oppmerksomhet om indre organisering og ledelse på en måte som barnehager av mindre størrelse kan klare seg uten. Store enheter tilbyr potensielle plussfaktorer som mangfold, fleksibilitet og faglighet, men for at dette skal fungere positivt også i praksis, behøves former for fast organisering når det gjelder barnegrupper, personale, romløsninger, dagsrytme og aktiviteter.

Når foreldre vurderer kvalitet er det en oppfatning at størrelsen påvirker kvalitet. En kan se en tendens til større tilfredshet med små barnehager, både når det gjelder evne til å skape trygghet og

til å lære bort ferdigheter. Når det gjelder den strukturelle faktoren barnehagebyggets beskaffenhet, er det imidlertid foreldre i store og mellomstore barnehager som er mest fornøyde.

Barnegruppens størrelse er en annen kvalitetsindikator. Det finnes imidlertid ingen universelle mål på ideelle størrelser på barnegrupper. Vurdering av gruppestørrelse og aldersblanding må sees i sammenheng med barnehagens formål, verdigrunnlag og oppgaver. En vurdering av gruppestørrelser i barnehager i Norge må derfor bygge på kunnskap om barnehagens samfunnsmandat slik det er fastsatt i regelverket, herunder barnehagelovens bestemmelser om formål, innhold og medvirkning. Barnegruppens størrelse må være slik at personalet kan oppfylle sine forpliktelser i forhold til barn og foreldre og slik at barnehagens oppgaver som forebyggende arena og personalets ansvar for å delta i tverretattlig samarbeid i kommunene kan ivaretas på en god måte.

Det har vært gjort noe forskning på skole og klassestørrelse. Mye av denne forskningen har fått kritikk for å ikke holde god nok forskningsmessig standard. Vi har derfor valgt å forholde oss til denne forskningen med en viss forsiktighet. En kan med sikkerhet si at forskningen ikke gir oss absolutte svar.

Store skoler blir i mange sammenhenger nasjonalt regnet for å være skoler med over tre hundre elever. I vår kommune innebærer den definisjonen at vi har fem små skoler, men at de i ulik grad er veldig små eller bare små. Forskningen er heller ikke entydig når det kommer til om små eller store skoler gir best kvalitet for elevene. Kvaliteten på lærerne er en viktig brikke for kvaliteten på skolene. Det antydes i undersøkelser at det kan være enklere å rekruttere til større skoler. I Nord-Fron kommune ser vi spesielt at det kan være vanskelig å rekruttere i Skåbu, og at enkelte lærer sier at dette er pga størrelsen. De langt fleste skylder på kjøreavstanden når tilbud om stillinger blir gitt. En viktig brikke i dette er også oppbyggingen av lærerkompetanse lokalt. Dette vil være enklere på en større skole, da et lærerkollegie med flere medlemmer nødvendigvis har høyere kompetanse totalt sett enn et lite kollegium.

Vi har også sett litt på klassestørrelse og her finnes det ulik forskning som antyder at klassestørrelser på 15 – 20 kan fremme bedre læring. Det forutsetter at lærerne utnytter det mulighetsrommet klassestørrelsen gir, og tilpasser de pedagogiske metodene.

(Se litteraturliste ift forskning.)

I barnehagene i Nord-Fron er det utdannede barnehagelærere, eller andre som er kvalifisert, i alle stillinger som krever det, og det er tilsatt utdannende fagarbeidere.

Skolene i Nord-Fron har utdannede lærere i alle stillinger. Det har vært bygd opp, og bygges fortsatt opp kompetanse ift enkelte fag (jmf krav i Opplæringsloven).

Det vil si at vi klarer å tilsette i tråd med kravene.

Hvis vi ser på Nord-Fron kommune i sammenheng med det som er presentert over vil en se at en endring i barnehagestruktur vil gi liten gevinst siden det på hver avdeling er plass til et visst antall barn sett i sammenheng med et lovkrav om bemanningsnorm. Det vil ikke endres enten det er en barnehage med en avdeling eller 10 avdelinger samlet på et sted. Det en derimot kan ha en tanke om er at foreldre opplever det som et kvalitetsstempel å ha barnehage i nærmiljøet (henting, bringing dersom en ikke har bil, få logostikken til å gå opp). På skole blir bildet annerledes hvor en kan se at sammenslåing av skoler kan gi bedre utnyttelse av lærerressurser. Dette må ses i sammenheng med økte utgifter til skoleskyss, og de ulempene det påfører elever å bli busset inn til skolen. Se ellers eget kapittel for økonomi.

Eks:

1.klasse høsten 2021

11 elever på Sjødorp, 14 elever på Barhaug, 9 elever på Kvam og 3 i Skåbu.

Totalt 37 elever. De utløser pr i dag 4 lærerstillinger. Dersom de fire skolene hadde vært en felles skole ville dette vært to klasser med 18-19 elever i hver klasse. Innsparing blir da tilsvarende en til to lærerstilling, som evt kan brukes til å heve kvaliteten, satse mer på tidlig innsats eller brukes til andre behov skolene i kommunen måtte ha.

Prosesskvalitet handler om de indre aktivitetene i barnehagen og skolen. Den handler om metodikk og om personalets grunnleggende verdier og læringssyn. Prosesskvaliteten består også av de faktorene som kan knyttes til det psykososiale arbeidsmiljøet (relasjonen mellom de voksne i personalet, voksne-barn, personalet-foresatte). Kan blant annet måles gjennom den opplevelsen brukere av institusjonen har, prosesskvalitet handler om den «opplevde kvalitet» som hører inn under de *underforståtte* behov som utvalget bak NOU 2012: 1 brukte i sin definisjon.

Arbeidsmåtene i barnehagene skal sørge for barna sine behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning og gi barna mulighet til å medvirke. Målene for arbeidet er prosessmål som retter seg mot hva barna skal få mulighet til å erfare og oppleve, og arbeidsmåtene er varierte.

Gode relasjoner er kanskje den viktigste byggeklossen i barn sin utvikling (Barnehagefolk nr.4 2017). De har betydning for trivsel, livskvalitet og læring her og nå, og de legger grunnlaget for nye relasjoner som barnet skal inngå i.

Utdanningsdirektoratet sier: «Kvaliteten på klassen som sosialt system legger premisser for elevenes utvikling og læring, både sosialt og faglig. Et av de mest sentrale elementene i dette sosiale systemet er samspillet mellom lærer og elev (Luckner & Pianta, 2011). Det er læreren som har ansvar for at klassen fungerer positivt, blant annet gjennom sine egne relasjoner til elevene og ved å regulere samspillet elevene imellom. For at elevene skal behandle hverandre med respekt og velvilje, er det en forutsetning at læreren alltid er høflig, vennlig og respektfull i sin omgang med elevgruppen og enkeltelever, også i konfliktsituasjoner.» (<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/sosial-laring-gjennom-arbeid-med-fag/relasjoner-mellom-elever/larerelev-relasjonen-og-elevelev-relasjoner/>)

Gode relasjoner, godt leke- og læringsmiljø står i fokus i arbeidet i profesjonsfelleskapene i barnehagene og skolene i Nord-Fron kommune. Resultatet av dette arbeidet er avhengig av gode prosesser internt på de ulike institusjonene. Vi har ikke funnet forskning som tilsier at resultatet av dette arbeidet blir påvirket av barnehage- eller skolestørrelse.

Resultatkvalitet handler i følge NOU 2012: 1 om resultater både på individnivå, organisasjonsnivå og samfunnsnivå. Altså det vi ofte tenker på som effekter eller virkninger av barnehagen og skolen, som for eksempel faglig utbytte eller sosialt utbytte for det enkelte barn. Det kan også henvise til samfunnsmessige og samfunnsøkonomiske konsekvenser av det å ha barn i barnehage mens foreldrene er på arbeidsmarkedet.

Barnehage synes generelt å gi positive virkninger for barnas utdanningsløp og senere liv.

Resultater på samfunnsnivå kan være som nevnt økonomiske resultater - som gjør det mulig for foreldre å være yrkesaktive og dermed kunne bidra både til familiens økonomi og

samfunnsøkonomien. Sosiale resultater – barnehagen bidrar med støtte til foreldrenes omsorg og

oppdragelse av barn. Barnehagen kan også bidra til likestilling mellom kjønn. Politiske resultater – som skolen, kan barnehagen motarbeide eller fremme og praktisere verdier som støtter opp om demokratiet. Dette handler ikke bare om respekt for individuell frihet, men også om politiske verdier, som fellesskap og like rettigheter, tidlig forbygging av diskriminering og mobbing.

Det er ikke forskningsmessig belegg for å hevde at størrelsen på barnehager og skoler har en betydning for mobbing. Arbeidet som blir lagt ned i forbindelse med å forebygge krenkelser og mobbing gir et resultat i andre enden. Dette arbeidet kan en ikke se har sammenheng med størrelsen på institusjonen.

I Fafo-rapporten fra 2015 «Har barn det bra i store barnehager» - er en fjerde kvalitetsdimensjon benyttet kalt «*Likeverds kvalitet*» - begrepet aktualiserer i hvilken grad barnehagetilbudet er tilgjengelig i møte med variasjonsbredden som eksisterer i familiers økonomi, språklige kompetanse, byråkratiske kompetanse, tradisjoner og preferanser. Er foreldre i stand til å betale det en bhg.plass koster, har foreldre språklig og byråkratisk innsikt som gjør dem i stand til å håndtere søkeprosessen, kan de bruke en bhg.plass uavhengig av hvor den geografisk er plassert i kommunen, og om de preferanser for kvalitet foreldre har blir imøtekommet. Her inngår også barnehagens evne til å inkludere og opprette dialog med foreldre med ulik sosial og kulturell bakgrunn, dens evne til å møte dem med respekt og gjensidighet, sikre innsikt og medvirkning.

Et godt psykososialt læringsmiljø ligger i bunnen for all læring og utvikling for elevene. Lærer sin evne til å bygge klassen som «det gyldige vi» har nær sammenheng med trivsel og dermed motivasjon og læring for den enkelte elev. (NOVA-rapport, Eriksen/Lyng)

Innholdskvalitet betegner barnehagen og skolens «indre kvalitet» og innholdet i barnehagen og skolens virke som blant annet omhandler på hvilken måte og i hvilken grad det leves opp til kravene i rammeplanen og læreplanene. Begrepet dekker også hvordan barnehager og skoler med særlige profiler eller formål ivaretar disse. Mange refererer til innholdskvalitet som pedagogisk kvalitet.

Barna, foreldrene og personalet er barnehagens viktigste ressurser. Internasjonalt har personalets kompetanse blitt fremhevet som særlig viktig for å sikre tilstrekkelig kvalitet både for barnehage og skole.

Evnen til å etablere relasjoner preget av nærhet, omsorg og tilknytning er en viktig forutsetning for å kunne gjøre en god jobb.

Skolers pedagogiske kvalitet er avhengig av ulike faktorer. Lærere har ansvar for å bygge et godt læringsmiljø, hvor motivasjon, læring og utvikling står i fokus. En viktig brikke i dette er at lærere har et profesjonsfaglig fellesskap hvor de reflekterer over egen praksis, og gjennom denne refleksjonen utvikler bedre praksis og kvalitet for elevene. I arbeidet med det profesjonsfaglige fellesskapet skal lederen/ledelsen sørge for læring og utvikling både for elever og ansatte.

Midlertidig konklusjon

Konklusjonen så langt er at innholdskvalitet, likeverds kvalitet, resultat kvalitet og prosess kvalitet i liten grad er avhengige av om institusjonene er store eller små. Det er arbeidet i profesjonsfellesskapene som avgjør hvorvidt en barnehage/ skole har god kvalitet.

Når det kommer til strukturkvalitet er det noe forskning som antyder at store skoler kan ha noen fordeler, men dette er ikke entydig. Vel så viktig som størrelsen på skolen er størrelsen på den enkelte klasse, og lærernes kompetanse er viktigere enn størrelsen på skolen.

Store barnehager har noen kvaliteter som små ikke har, og vice versa. Det viser seg i undersøkelser at det er viktig for foreldre å ha barnehager i nærmiljøet blant annet på grunn av logistikken i familiene.

4. Økonomi.

For å vurdere økonomiske utslag av endra struktur for skule og barnehage er det nokre føresetnader og føringar som må leggest til grunn. I punkta nedanfor finn ein både kommentarar om kva som generelt vil gje økonomisk gevinst, men også moment som arbeidsgruppa ønskjer å arbeide meire med enn det som er gjort så langt.

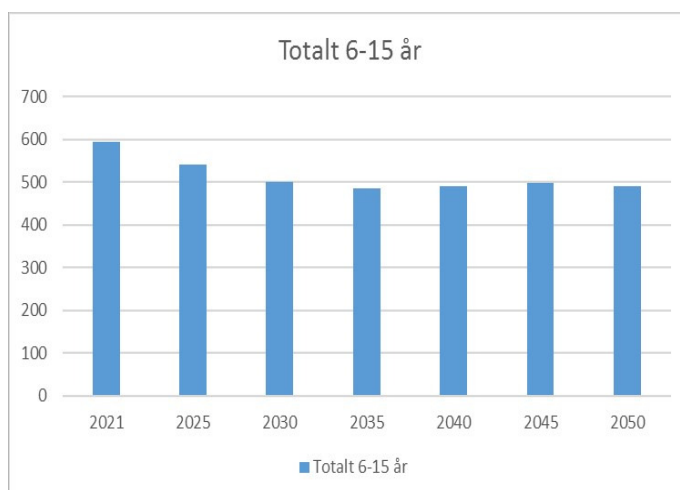
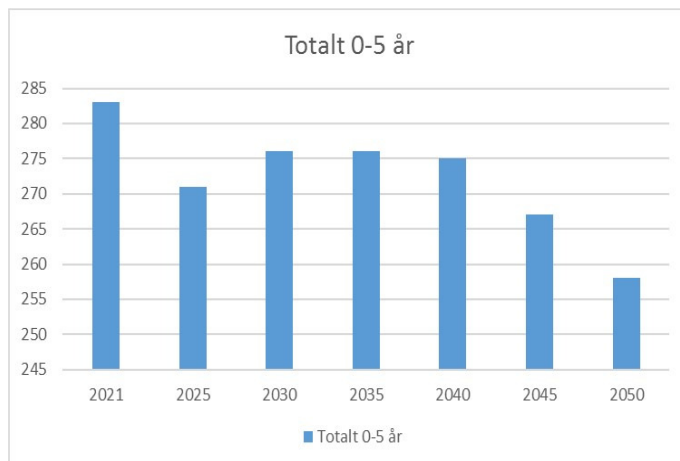
Skule:

- Utgangspunktet for å sjå på økonomiske utslag ved ulike alternativ for skulestruktur i Nord-Fron kommune, er framskriving av barnetal frå SSB. (Sjå tabell under). Utifrå hovudalternativet frå SSB, vil det vere ein nedgang på 123 elevar i grunnskulealder, i perioda 2021-2050.
- Den mest markante nedgangen vil kome i løpet av dei fem fyrste åra. I perioda 2030-2050 er tala nokonlunde stabile, og desse åra er sett under eitt i utrekningar.
- Folketalsframskriving gjev tal for kommunen samla, og ikkje for ulike skulekrinsar. Difor er det teke utgangspunkt i prosentvis fordeling av elevtal skulane mellom i 2025, som er det siste året i kommande periode der vi kjenner elevtalet.
- For å gjere ei brei vurdering av kva for økonomiske utslag skulestruktur kan gje, er det til no skissert opp og rekna på fleire ulike modellar, med framskrivi elevtal. Modellane skisserer ulikt antal skular i kommunen i 2030-2050, og spenner frå skulestruktur som i dag med fem einingar, ned til ei eining i Nord-Fron.
- Hovuddelen av kostnadsbiletet i skulane er lønsmidlar, og er difor utgangspunktet for å sjå på økonomiske utslag ved ulike modellar.
- Det er teke utgangspunkt i noverande modell for ressurstildeling til skulane ("Timemodell"), der elevtalet og timar til seniortiltak gjev utrekning for lærarårsverk inkl leiging.
- Samanlikna med ein struktur med fem skular, vil alle modellar ha ein reduksjon i kostnader til skuledrift, i all hovudsak knytt til reduksjon i lærarårsverk. Generelt vil kostnad per elev reduserast etter som ein reduserar antal skular.
- For å gjera ei grundig utrekning av alternativa, krev det at ein tek med faktorar som ressurs til leiging, assistentressurs, merkantil ressurs og SFO for kvart alternativ. Statistikk for bruk av vikarar / sjukefråvær i skulane kan også vere eit moment i ei økonomiutgreiing.
- Det er ønskjeleg å gjere eit avgrensa utval av alternativ å rekne på, for å få konsentrert arbeidet og gjort ei grundig nok utrekning.
- I tillegg til lønsmidlar ("Timemodell") vil det også bli rekna på skyssutgifter. Førespurnad om bistand til dette er retta til Innlandet fylkeskommune.
- I tillegg vil utgreiing om drift-/byggkostnader måtte sjåast på, opp imot ulike skisserte alternativ. I eit samla skulestrukturarbeid vil kostnader knytt til bygg, enten eksisterande eller nye, vere ein vesentleg faktor. Nokre vurderingar av bygga er gjort i kapittel 5.

Barnehage:

- Barnetalet i årskulla 0-5 år er også fallande i åra framover, og i 2050 vil det vera i snitt ca 43 ungar per årskull i denne aldersgruppa. (49/år i 2020).
- I fyrste omgang vil det innebere at kommunen vil få eit “overskot” av barnehageplassar, og her må vurderingar gjerast i samarbeid med dei private barnehagane korleis denne utfordringa skal møtast. Dette vil ikkje bli ein del av arbeidet innafor mandatet vi no har.
- Økonomi i barnehagestruktur skil seg derimot frå skuledrift, då bemanningskrav og pedagognorm vil gje så og seie likt bemanningsbehov uansett kvar avdelingane plasserast.
- Ulike moment i utgreiing av barnehagestruktur kan eventuelt ta utgangspunkt i:
 - Plassar per barnehage per no.
 - Framskriving barnetal 2030-2050.
 - Moglegheit for anna disponering/bruk av barnehagane slik dei er i dag.
 - Sjukefråvær og vikarbruk.

Modell for framskriving av barnetal og elevtal: Tala i tabellen blir meir usikre lenger fram i tid, dei næraste åra er sikrast.

Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region, kjønn, alder, statistikkvariabel og år (SSB - MMMM)

		2021	2025	2030	2035	2040	2045	2050		
3436 Nord-Fron	Menn	0-5 år	141	137	141	141	137	132		
		6-15 år	299	276	253	249	253	253		
	Kvinner	0-5 år	142	134	135	135	130	126		
		6-15 år	295	264	248	237	240	238		
	Totalt	0-5 år	283	271	276	276	267	258		
		6-15 år	594	540	501	486	491	491		
	Totalt	0-15 år	877	811	777	762	764	749		
									Snitt per årskull i 2050:	
									43 i snitt per årskull under skulealder	
									49 i snitt per årskull i grunnskulealder	
									Fra 2021-2050	
		Utvikling	0-5 år	-12	5	0	-1	-8	-9	-25
			6-15 år	-54	-39	-15	5	6	-6	-103
			Sum 0-15 år	-66	-34	-15	4	-2	-15	-128

Status på skolene pr.dato:

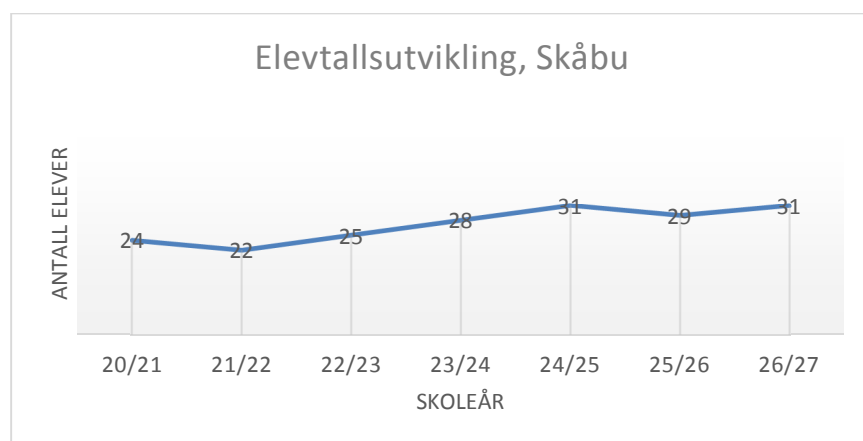
Skåbu oppvekst

Skolekretsgrensa for Skåbu oppvekst mot Barhaug går langsmed bekken (Massdøla) mellom Åseng og Massing. Når bekken når Tunga, går kretsgrensa mot Skåbu att, så Tunga tilhører Barhaug skolekrets. Skåbu oppvekst består av barnehage og barneskole (1. – 7. trinn) og lokalene inneholder klasserom, spesialrom, gymsal, svømmehall. Dette er en fådelt skole som i inneværende skoleår har inndelt gruppene i 1. kl, 3.- 4. kl og 5.- 7. kl, totalt 24 elever i skoleåret 2020/21.

Andelen av elevene som har skoleskyss er på 75% i inneværende skoleår.

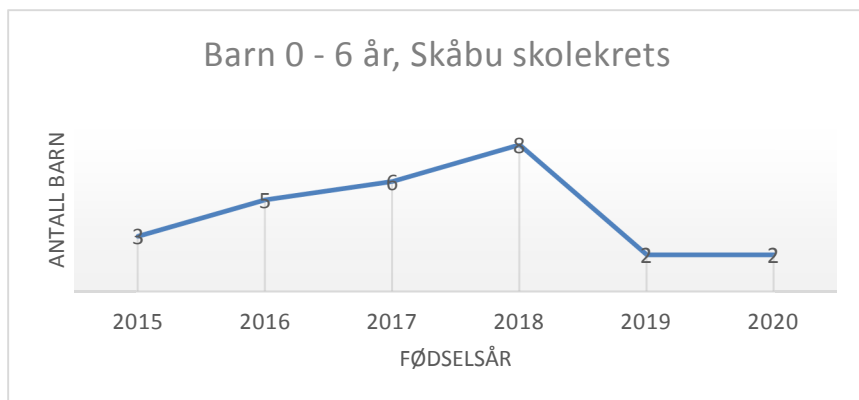
Km-avstand fra Skåbu oppvekst til Vinstra sentrum (definert i prosjektet Vinstra 2046 midt i Lågen mellom øst- og vestsida): ca 26 km.

Det er stor aktivitet i lokalene også utenom ordinær skoletid med utleie til mange ulike lag, organisasjoner og privatpersoner for både unge og voksne i lokalsamfunnet.

I inneværende skoleår er det 24 elever og ut fra fødselstall fra 2020, dette vil øke til 31 i 2026/27.

Elevtallet ved skolen er ikke høyt og det blir viktig å se på hvordan fødselstallene utvikler seg i årene framover.

Dette er fødselstallene for kommende elever bosatt i skolekretsen for Skåbu oppvekst pr 1.1.2021.

Barhaug skole

Skolekretsgrensa for Barhaug skole mot Skåbu oppvekst går ved bekken Massdøla. Siste bolig tilhørende Barhaug, er Åsvegen 42.

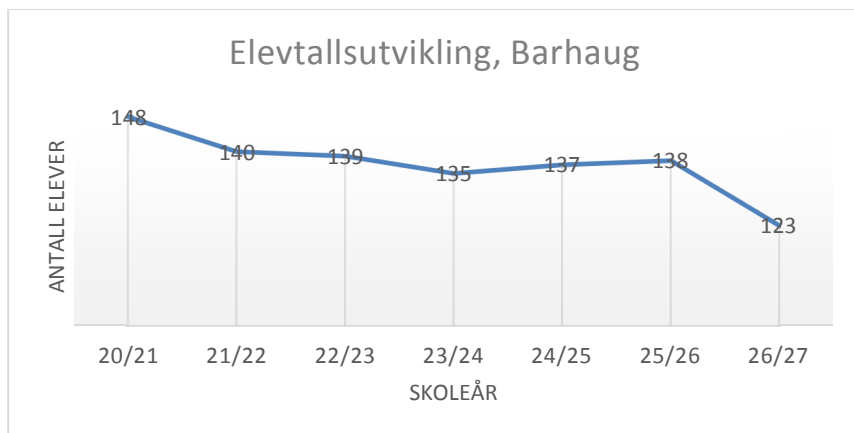
Kretsgrensa mot Kvam går ved gnr/bnr 303/1 med adresse Baksidevegen 633 (som siste adresse tilhørende Barhaug) og grensa mot Søndorp skole går langsmed Laugen.

Barhaug skole er en fulldelt skole fra 1. – 7. trinn med totalt 148 elever for skoleåret 2020/21.

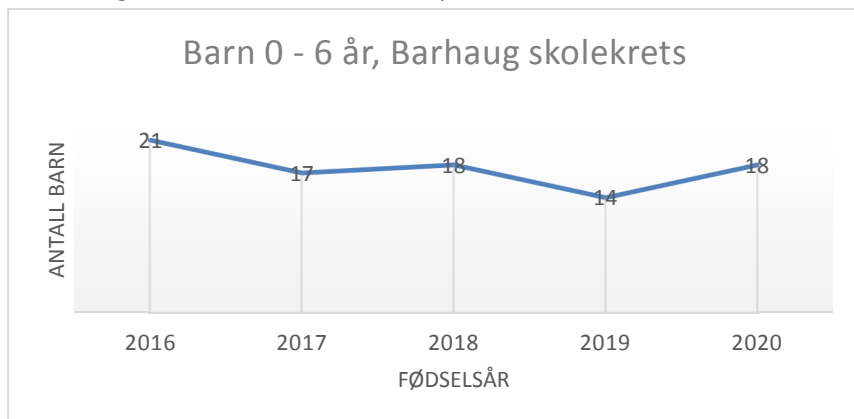
Lokalene inneholder klasserom, spesialrom og gymsal.

Andel elever som har innvilget gratis skoleskyss for skoleåret 2020/21: 49%

Gymsal og klasserom blir utleid til lag, organisasjoner og privatpersoner for både unge og voksne i lokalsamfunnet.

Estimert går elevtallet ned med 25 i perioden.

Dette er fødselstallene for kommende elever bosatt i skolekretsen for Barhaug skole pr 1.1.2021.

Sørdorp skole

Skolekretsgrensa mot Kvam går ved gnr/bnr 315/11 og siste adresse i Sørdorpkretsen er Gudbrandsdalsvegen 832. Høyere gateadresse tilhører Kvam skolekrets.

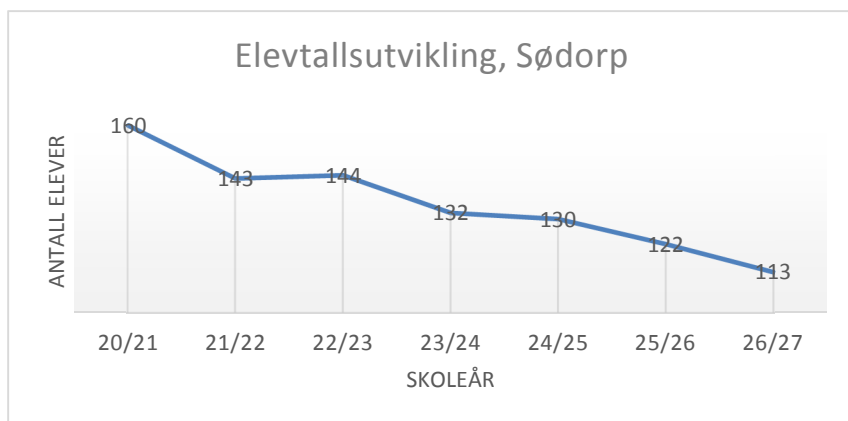
Grensa mot Barhaug går langsmed Laugen.

Sørdorp skole er en fulldelt skole fra 1. – 7. trinn med totalt 160 elever for skoleåret 2020/21.

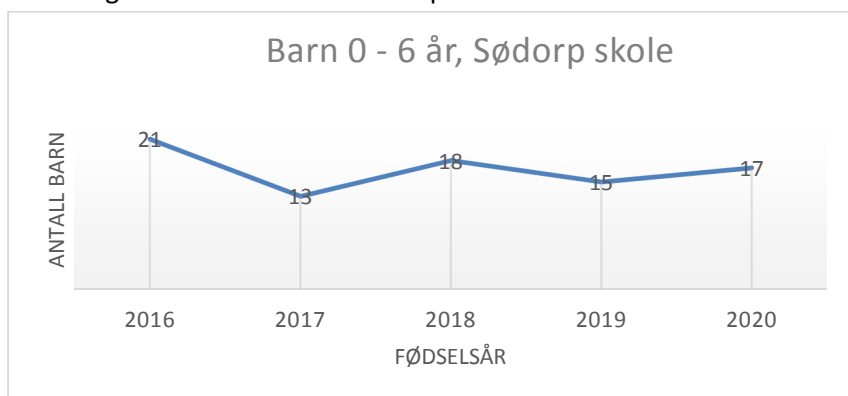
Lokalene inneholder klasserom, spesialrom og gymsal.

Andel elever som har innvilget gratis skoleskyss for skoleåret 2020/21: 19%.

Gymsal og klasserom blir utleid til lag, organisasjoner og privatpersoner for unge og voksne i lokalsamfunnet.

Estimer går elevtallet ned med 47 i perioden.

Dette er fødselstallene for kommende elever bosatt i skolekretsen for Sørdorp skole pr 1.1.2021.

Kvam skole

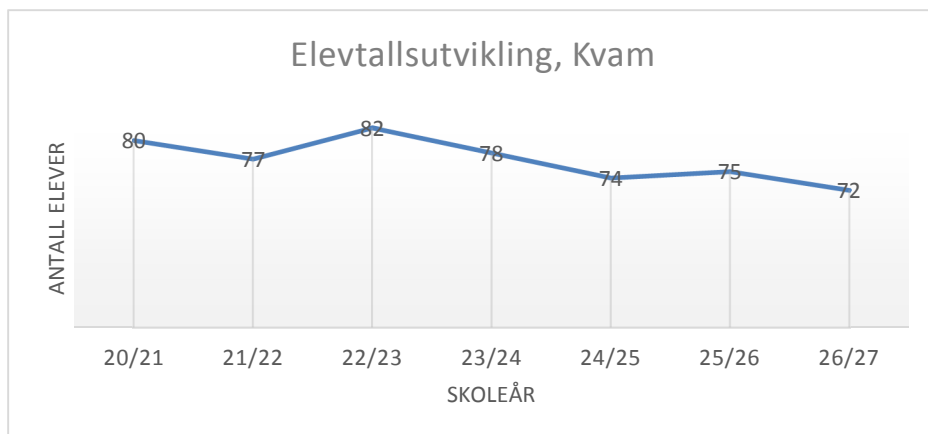
Skolekretsgrensa for Kvam skole: se grenseoppgangene for Barhaug og Sørdorp skole.

I innværende skoleår er Kvam skole en fulldelt barneskole (1. – 7. trinn) og lokalene inneholder klasserom, spesialrom med totalt 80 elever i skoleåret 2020/21.

Andel elever som har innvilget gratis skoleskyss for skoleåret 2020/21: 26%

Km-avstanden fra Kvam skole til Vinstra sentrum (midt i Lågen mellom øst- og vestsida): litt i underkant av 10 km.

Skolen er kun leid ut én gang i uka.

Estimert går elevtallet ned med 8 elever i perioden.

Dette er fødselstallene for kommende elever bosatt i skolekretsen for Kvam skole pr 1.1.2021. I 2020 var det et historisk lavt fødselstall for Kvam.

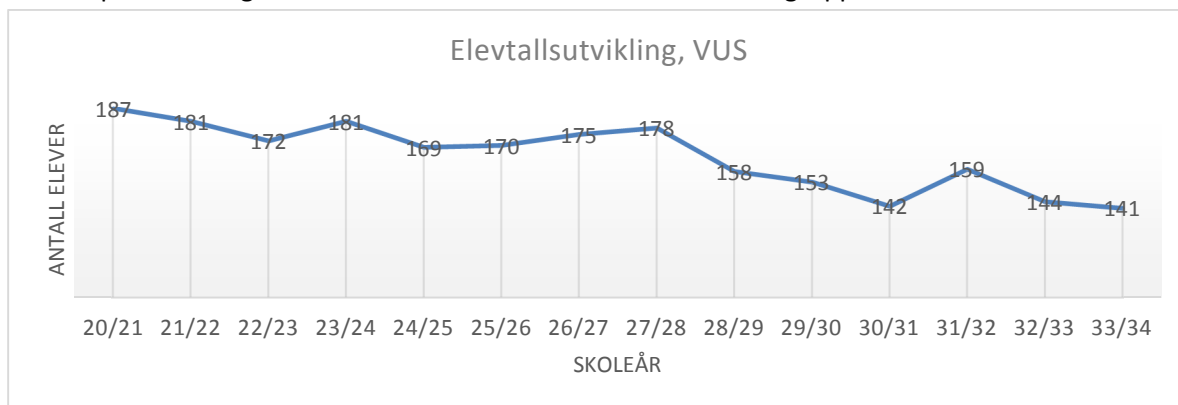
Vinstra ungdomsskole

Fra skoleåret 2019/20 ble alle elever i Nord-Fron fra 8. trinn samlet ved Vinstra ungdomsskole og lokalene inneholder klasserom, spesialrom og auditorium.

I skoleåret 2020/21 er det 8 klasser fordelt på 8. til 10. trinn, med totalt 187 elever.

Andel elever som har innvilget gratis skoleskyss for skoleåret 2020/21: 53%.

Det er spesialrom og auditorium som blir leid ut til voksne brukergrupper.

I perioden frem til 2033/34 er det estimert en nedgang i elevtallet på 46 elever, basert på folkeregistreringer pr. 1.1.2021.

5. Bygg skole og barnehage.

Det er gjort en kort vurdering av dagens skoler der tema har vært: vedlikeholdsbehovet, er skolen tilrettelagt i fht universell utforming, har skolen tilstrekkelig antall rom, er størrelser tilpasset bruken, rom med rett innhold (sløyd, skolekjøkken, musikk, andre behov), uteområde m.v..

Alle skolene i Nord-Fron er oppført for over 30 år siden. Selv om det har vært noe tilbygg og renovering er det et generelt behov for vedlikehold av større og mindre grad. Dette gjelder særlig vinduer, gulvbelegg, lysarmatur, gamle røropplegg for vann/avløp, takteking, m.v. De fleste skoler har oppgradert de store el-tavlene så de har god tilstand. I tillegg er det noe behov for utbedring av ventilasjonsanlegg.

De fleste skolene har mangler knyttet til universell utforming, og noen er dårlig tilrettelagt for rullestoler.

Flere skoler har mangel på grupperom i nærhet av klasserom, mens de fleste klasserom har grei størrelse ut fra dagens elevtall.

- Det er ikke sett på detaljer og kostnader knyttet til det som er kommet fram pr. nå. Å skaffe seg oversikt over alle nødvendige tiltak for alle skolene er kostnadskrevende. I tillegg kan nødvendige tiltak for aktuelt bygg være tilstrekkelige for dagens bruk, men kan endre seg vesentlig om for eksempel skolen skal tilpasses større og/eller flere klasser. Det er derfor noe tidlig å begynne å se på kostnader i detalj.
- Toksebakken, Kvam og Ruste barnehager har det ikke vært gjennomgang av foreløpig. Men særlig Toksebakken og Kvam er såpass nye at vedlikeholdsbehovet er kun knyttet opp mot å holde bygningsmassen i orden- og ikke de store kostnadskrevende tiltakene. Det samme gjelder i stor grad også Ruste.
- Når det gjelder Skåbu oppvekst – barnehage, har denne god plass nå som deler av skolen brukes. Dette gir noen utfordringer personalmessig, samt at SFO deler areal med barnehagen morgen og ettermiddag.
Selve barnehagen har mange og små rom med til dels lav takhøyde.

Momenter som må vurderes i forbindelse med valg av struktur når det gjelder bygg vil være: nødvendig vedlikehold ved de(n) aktuelle skolen(e)/barnehagen(e), nødvendig ombygging og/eller utvidelse av bygningsmassen, mulighet for utvidelse (er tomte stor nok, vil bygningsmassen kunne fungere som en enhet etter ombygging/tilbygg) samt kostnader knyttet til drift.

6. Tettstedsutvikling.

Bærekraftig barnehage- og skolestruktur

De forente nasjoner (FN) anerkjenner 195 suverene land i verden, derav er 193 medlemmer. I 2015 vedtok FN 17 bærekraftsmål i kampen mot fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Deriblant er mål om *god helse og livskvalitet, god utdanning, industri/innovasjon/infrastruktur og bærekraftige byer og lokalsamfunn*.

Disse målene videreføres bl.a. i «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, av KMD (2019). Ansvar for å følge opp nasjonale og regionale interesser blir i større grad lagt til fylkeskommunen og kommunene ved sine planer rundt samfunnsutviklingen. For å kunne se i

hvilken grad lokale tiltak er i tråd med bærekraftmålene, vil regjeringen utvikle indikatorer som kan brukes. De skriver videre at når ulike hensyn settes opp mot hverandre, så bør de kostnadseffektive tiltak vektlegges. Hva som legges i begrepet *kostnadseffektivitet* er ikke gitt/entydig.

6.1 Kommunale planer for disponering og utvikling

Det står bl.a. dette i kommunelplanens arealdel (planbeskrivelsen) pkt. 1.1 Planens formål og hovedinnhold:

«...Det ble også angitt ny visjon for kommunen, nemlig at «Nord-Fron skal være det attraktive midtpunktet i Gudbrandsdalen». Denne visjonen, sammen med tre nye kjerneverdier - hel ved – nyskapende – inkluderende, skal danne rammen for de disponeringene som blir gjort de neste årene, også arealmessig, og det er vesentlig at kommunen følger opp dette gjennom de vedtatte arealpolitiske retningslinjene på en god måte i kommuneplanens arealdel.

Videre i pkt 4.1 Vinstra som viktig midtpunkt;

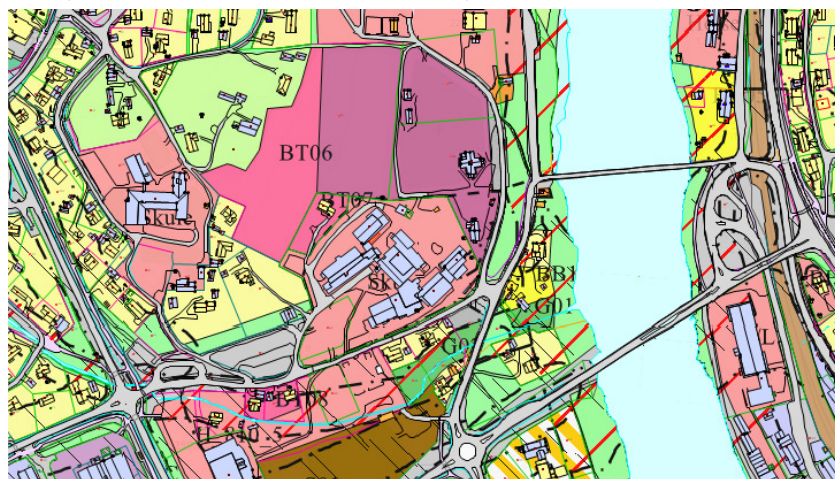
«...Sammen med dette, settes det av areal for en eventuell framtidig utvidelse av Vinstra videregående skole, samt for etablering av en eventuell felles barneskole for hele Vinstraområdet...»

I kommuneplanens arealdel for Nord-Fron 2017-2028, konsekvensutgreiing av framlegg til nye utbyggingsområde og av samla plan, pkt 12.4 Anna byggeareal og grøntanlegg står det bl.a.:

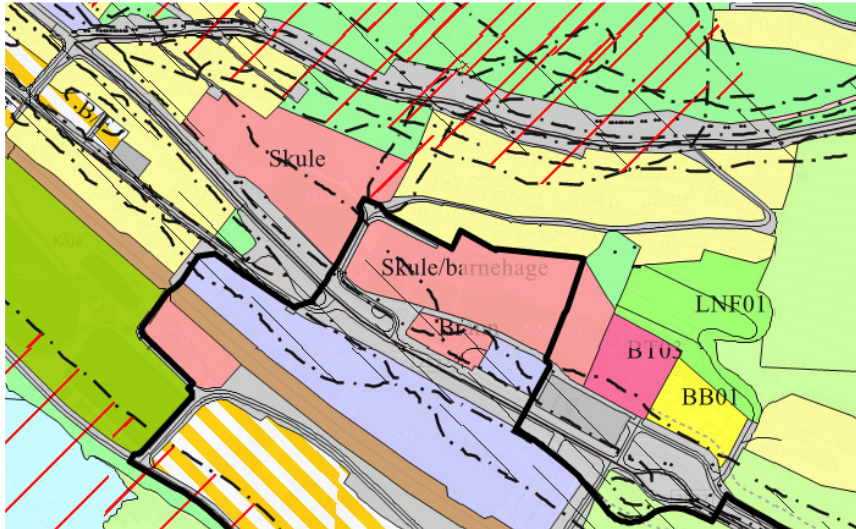
Byggeområde for anna formål og grøntareal ved 2. gongs off. høyring og ettersyn:

Namn på kart	Namn i KU	Område	Nytt/ Vidare-ført frå tidl. plan	KU	Areal daa	Areal dyrka daa	Areal dyrk-bart daa	Skog høg bonitet daa	Merknad
BT03		Vinstra	Tidl.	Nei	5,5	0,0	0,0	0,0	Off.tenestyting- barnehage
BT04		Vinstra	Tidl.	Nei	1,4	0,0	0,0	0,0	Off. tenestyting - Nav mm.
BT06		Vinstra	Nytt	Nei	12,2	0,0	0,0	0,0	Off. tenestyting - Skule
BT07		Vinstra	Nytt	Nei	2,0	0,0	0,0	0,0	Off. tenestyting - Skule
BT08		Vinstra	Nytt	Nei	1,8	0,0	0,0	0,0	Off.tenestyting - Skule

BT06, BT07 OG BT08 er dette området;

BT03 er tomte ved siden av dagens Toksebakke barnehage;

Kommunale vedtak ift tilrettelegging av boliger og mulig plassering av skolebygg

I strategirapporten «Vinstra 2046» har Nord-Fron kommune, Oppland fylkeskommune, Statens vegvesen, Fylkesmannen i Oppland og lokalt næringsliv utarbeidet en samordnet strategi for areal-, transport- og boligplanlegging (ATP). Målet er at Vinstra skal bli en by med et klimanøytralt, kompakt og levende sentrum med handel, kultur, tjenester og boliger som er attraktiv for fastboende, innflyttere og besøkende.

I kommuneplanens samfunnsdel 2017-2028 (vedtatt av kommunestyret i sak 45/17, 20.06.2017) under «Overordna målsettinger i planperioden» står det at «Kommunen skal ha levende bygder også utenfor Vinstra by, der fokuset blir å skape gode boområder i Kvam og Skåbu....».

I kommuneplanens arealdel 2018-2029, planbeskrivelse (vedtatt av kommunestyret 19.6.2018 i KOM-sak 57/18) står det bl.a. i pkt. 2.4.2 Utbyggingsområder:

«Boligbygging skal i framtida, i størst mulig grad, foregå innenfor 10 minutters gang- og/eller sykkelavstand fra sentrale sentrumsfunksjoner, både på Vinstra og på Kvam.

Ved etablering av nye utbyggingsområder, skal fortetting i og mellom eksisterende områder prioriteres, selv om dette i noen områder kan innebære bruk av dyrka eller dyrkbar jord.

Det skal ikke tas hull på nye områder som ikke ligger i direkte eller nær tilknytning til allerede etablerte boligområder.

Nye områder skal planlegges og utvikles ut fra et bærekraftig og samfunnsøkonomisk perspektiv i forhold til kostnader på infrastruktur til veg, vann, kloakk og bredbånd/fiber.

Anlegg for idrett og kultur skal for framtiden lokaliseres slik at de har en samfunnsmessig behovs- og nytteverdi,...»

I pkt. 4.1 Vinstra som viktig midtpunkt:

«...Det åpnes også for bygging av leilighetsbygg innenfor sentrumsavgrænsingen.....»

I pkt. 5.1.1 Boligbebyggelse

«...selv om målsettingen i framtida må være å få flyttet nyetableringer over fra eneboliger til leiligheter, så er det nettopp tilgangen på store tomter for eneboliger som gjøre at folk velger å etablene seg i Nord-Fron...»

6.2 Attraktivitetsteorien

Telemarksforskning har utviklet en modell som ser på hvordan en kommune, eller region, kan gjøre seg mer attraktiv innen næringsutvikling, tilflytting og besøkssted (K. Vareide, 2016). Attraktivitet blir i rapporten definert som: «Attraktivitet er et steds tiltrekningskraft for bedrifter, besøkende og bosetting utover det som kan forventes ut fra strukturelle forhold.»

I arbeidet med fremtidig barnehage- og skolestruktur for Nord-Fron kommune, vektlegges bostedsattraktivitet.

Å være attraktiv handler om kontinuerlig å komme med endringer/nyvinninger for å nå langsiktige mål. Samfunn og næringsliv er i stadig endring og det lønner seg å gripe de muligheter som dukker opp.

Ut fra attraktivitetsteorien (Vareide, TF-notat nr 2/2016) er skole og barnehage en av flere faktorer som kan påvirke et steds bostedsattraktivitet;

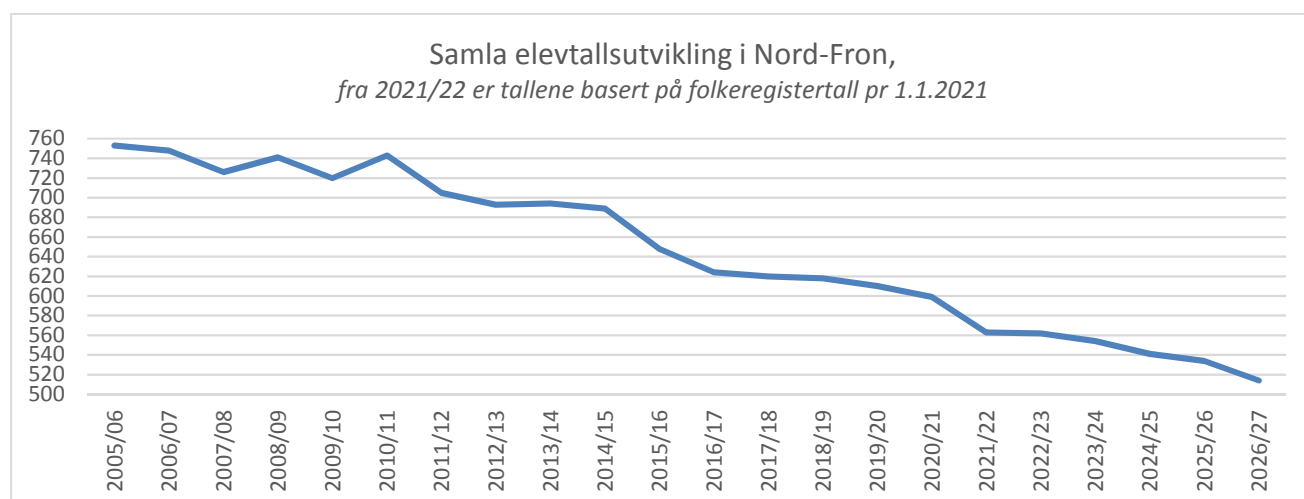
- *Omdømme til stedet.*
- *Areal og bygg (tomter, boligbygging og tilgjengelighet boliger).*
- *Ameniteter (gode offentlige tjenester, kulturtilbud, aktivitetstilbud).*
- *Stedlig identitet og kultur (åpenhet for nye mennesker, stolthet over stedet)*
- *Samarbeids- og endringskultur (evne til å mobilisere, samarbeide og skape endringer)*

Hva som gjør et sted attraktivt består av en rekke enkeltfaktorer. Det er ikke vist i hvor stor grad lokaliseringen av barnehager og skoler påvirker attraktiviteten i forhold til de øvrige faktorene.

I oppsummeringen i notatet fra Distriktssentret om «Tilflyttings- og rekrutteringsarbeid i distriktene – en oppsummering av kunnskap» (2020) står det likevel bl.a.:

«...Arbeid er den viktigste årsaken til at folk flytter, men kvaliteter ved stedet, familie og nettverk har i tillegg betydning for både flyttebeslutninger og beslutninger om å bli boende (Sørli, Aure og Langset, 2012)....»

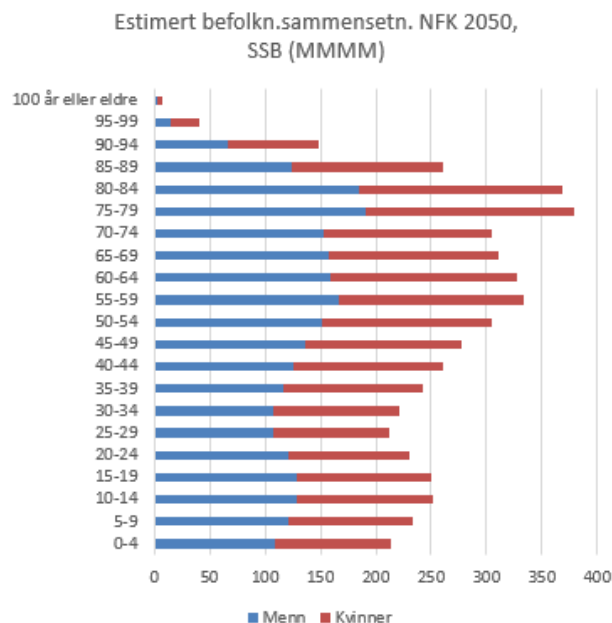
6.3 Anslag på befolkningsframskriving mot 2050

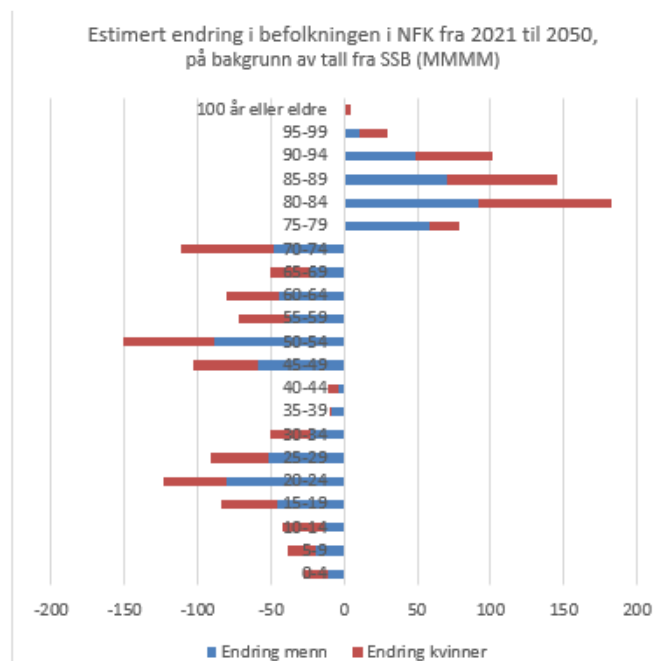
Dette viser hvordan elevtallsutviklingen har vært og er forventet å bli framover ut fra registrert befolkningstall pr 1.1.2021.

SSB har framskrevet tre alternativ på mulig innbyggere i Nord-Fron fram mot 2050, der hovedalternativet (MMMM) ligger på 5 179 innbyggere i 2050.

Estimert befolkningssammensetningen i Nord-Fron blir da;

Estimert endring fra 2021 til 2050 kommer tydelig fram i følgende graf. I alle aldersgrupper under 75 år estimeres en betydelig nedgang av innbyggere, mens for gruppen over 75 år estimeres en betydelig økning i forhold til øvrig befolkning.

Totalt for aldersgruppa 0 – 16 år er det estimert en nedgang på 148 personer i perioden, hvorav 123 er for aldersgruppa 6 – 16 år. Denne endringen er ikke fordelt mellom de gjeldende skolekretsene. SSB sine befolkningsframskrivninger blir kristisert av Knut Vareide (i artikkel av Bård Amundsen i forskning.no, 2020). Kritikken går på at SSB sine forventningene rundt flyttemønstre er for positive og dermed at estimatene er for høye.

I kommuneplanens samfunndel (2017-2028) er målsettingen på 6 000 innbyggere i 2028, dvs. en økning på 300 innbyggere fra 2020. Dette står i kontrast til SSB sine framskrivninger av innbyggertallene fram til 2050.

Forsørgerbrøken er andelen eldre (65+) relativt til andelen innbyggere i typisk arbeidsalder (20-64 år). Forsørgerbrøken i 2020 for Nord-Fron kommune er på 0,45 og i 2050 er den estimert til 0,76 ved SSB sitt hovedalternativ (MMMM). En forsterkende faktor for denne trenden blir det dersom hyttebefolkningen melder flytting til kommunen, da man antar at dette sannsynligvis ikke er personer i «re-produktiv alder».

Tilrettelegging for bosetting

I Nord-Fron er det ledige boligtomter og innflyttingsklare leiligheter, i tillegg er det åpnet opp for bygging av leilighetsbygg innenfor sentrumsavgrænsingen (disse er ikke tallfesta). Antall leiligheter er holdt utenom, slik at tall for eneboliger og leiligheter er adtskilt.

Skolekrets	Ledige boligtomter	Byggeklare boligtomter	Leiligheter (planavklarte, men ikke byggeklare)	Innflyttingsklare leiligheter	Sum
Sørdorp	33	11	37	5	86
Barhaug	85	2	17	0	104
Kvam	26	5	0	0	31
Skåbu	14	0	0	0	14
Sum	158	18	54	5	235

(Detaljer om plasseringen av disse finnes i kommuneplanens arealdel for Nord-Fron 2017-2028, samt Kom-sak 61/20 og 2/21). Ut fra dette oppsettet vil hovedvekten av nyetableringer være i dagens skolekrets for Barhaug.

6.4 Lokalsamfunn – en statisk avgrensning eller flytende tilpasning?

Store norske leksikon skriver m.a. dette om lokalsamfunn:

«Lokalsamfunn, betegnelse for sted og sosialt miljø innenfor et mindre område.

Tidligere var det vanlig å regne lokalsamfunn som kulturelt ensartet og preget av sosial likhet; jfr.

Gemeinschaft. Det siste er ikke alltid tilfelle i moderne lokalsamfunn.....

Lokalsamfunnets sosiale kontroll, eller tetthet, har sammenheng med at mennesker møter hverandre i flere ulike roller. Det kan ligge omsorg i tettheten, men også grunnlag for mistillit og sladder.....

Rykter og beskyldninger kan også ramme den som stikker seg frem, er kontroversiell eller utfordrer det uformelle [makthierarkiet](#) i lokalsamfunnet.»

Det kan være ulike måter å definere hvordan *tilhørigheten* til et lokalsamfunn er for innbyggerne i ulike aldersgrupper. Alt fra geografiske avgrensninger til en mer flytende tilhørighetsfølelse mellom mennesker i ulike grupper knytt til sted eller interesser. Hvilket utgangspunkt man har, kan gi konsekvenser for hvordan en mulig endring i skolestrukturen blir tatt imot.

Endringer kan skape usikkerhet blant mennesker. Det kan skape frykt for tap for det som har vært kjent, men kan også gi håp om nye muligheter. Det kan være sterke følelser som blir satt i verk og det er viktig å anerkjenne disse. Følelsene kommer fra både det bevisste og ubevisste fra den enkeltes levde liv (J. Rogndal, 2017).

Skolens plass i lokalsamfunnet

I læreplanverket, overordnet del om opplæringens verdigrunnlag pkt 1.2 og 2.1 står det bl.a.;

«Skolen skal gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring, og bidra til at hver elev kan ivareta og utvikle sin identitet i et inkluderende og mangfoldig fellesskap.»

«Elevenes identitet og selvbilde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. Sosial læring skjer både i undervisningen og i alle andre aktiviteter i skolens regi. Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. I det daglige arbeidet spiller derfor elevenes faglige og sosiale læring og utvikling sammen.»

I hvor stor grad skolen blir brukt som møteplass/kulturformidling også utenom ordinær skoletid, er med på å befeste skolen sin posisjon i lokalmiljøet. Dette avhenger også av hvor mange andre møteplasser det ellers er lokalt. I Nord-Fron finnes bl.a. disse:

Offentlige bygg: Kvam bygdahus, Kvam trivselsbad, Kvamstunet, Kåja idrettspark (fotball, friidrett, sandvolleyball, basketball, skatepark), Kåja stemneplass, Vestsida fotballbane, Vinstrahallen, Vinstra kino, Gammelbanken, Inntunet VVS, Rondane høyfjellscene, Fron badeland.

Private samlingshus: Ruste bygdahus, Skåbu bygdahus, Sulheim grendahus, Tverrbygda grendahus.

Private idrettsbaner: Kvam idrettspark, Kverndokka fotballbane i Skåbu, Skåbu skytebane, hoppanlegget i Jordalen, Vinstra Motorsportbane, Bleikmyra skytebane, Sorperoa skiskytterstadion, Peer Gynt Stadion, Rideskole Sandbakken.

Treffsted for ungdom ellers: Vinstra ungdomsklubb, Kåja Camp.

Se ellers kapittel 4 (økonomi) for en beskrivelse av status for skolene slik de er brukt i dag.

6.5 Tillit – sentralt for utviklingen på kommune- og region nivå

Telemarksforskning har gjennomført flere tillitsmålinger i ulike regioner og i rapporten «Tillitsmåling Gjøvikregionen» blir det vist til at oppslutningen rundt en ønsket utvikling blir lettere å gjennomføre dersom alle aktørene har en gjensidig tillit til hverandre. Dette gjelder både mellom kommunens ansatte – politikere – næringsliv og deres tillit til fylkeskommunen, nabokommuner, frivillig sektor og besøkende. (K. Vareide, TF-rapport 421/2018).

En slik undersøkelse kunne vært hensiktsmessig å få gjennomført også for Nord-Fron kommune for å avklare i hvor stor grad grunnlaget for utviklings- og endringsarbeidet er forankret mellom aktørene. I TØI-rapport 173/2019 om BA-regioner (bo- og arbeidsmarkedsregioner) som er utarbeida på vegne av KMD (Kommunal- og moderniseringsdepartementet), omfatter BA-regionen for Nord-Fron også Sør-Fron og Ringeby. Forutsigbarhet i vedtatte planer er viktig, slik at tilliten til utviklingsretning og gjennomføringsevnen ikke svekkes. Det ligger utenfor vårt mandat å arbeide videre med dette.

7. Høring.

For å sikre kvaliteten i arbeidet og en bred involvering ønsker vi tilbakemelding gjennom høring. Vi ønsker gjennom høringen å få innspill på faglige vurderinger som er gjort og i hvilken grad våre vurderinger støttes. I tillegg til vurderinger som er gjort ønsker vi innspill på moment vi har vurdert eller har skissert at vi vil vurdere videre.

Etter at høringsfristen er gått ut vil innspill bli tatt inn og vurdert, før arbeidsgruppen i kommunestyremøtet 22.juni 2021 kommer med en revidert rapport som vi da ber kommunestyret ta

stilling til. Framdriften i arbeidet kan bli forsinket hvis vi møter på store restriksjoner i samarbeid gjennom fysiske møter pga smittevern.

Høringen vil primært gjennomføres digitalt, og vi sender direkte henvendelser til sentrale aktører innen oppvekst som f.eks FAU, elevråd, tilsatte (gjennom arbeidstakerorganisasjoner) m.fl.

Høringsfrist blir satt til 1.juni, med åpning av høringen 20.april. Dette gir seks ukers høringsfrist, og vil dermed innfri forvaltningsloven på dette punktet.

Referanser

- **Referanser til kapittel 3**

[https://uis.brage.unit.no/uis-](https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/bitstream/handle/11250/2630132/Rapport_85.pdf?sequence=3)

[xmlui/bitstream/handle/11250/2630132/Rapport_85.pdf?sequence=3](https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/bitstream/handle/11250/2630132/Rapport_85.pdf?sequence=3)

http://www.nova.no/asset/6157/1/6157_1.pdf

<https://www.fafo.no/images/pub/2015/20553.pdf>

<https://nettsteder.regjeringen.no/barnehagelarerrollen/files/2018/12/Barnehage%C3%A6rrollen-i-et-profesjonsperspektiv-et-kunnskapsgrunnlag.pdf>

Ulike NOU'er:

- 2010: med forskertrang og leselyst
- 2012: til barnas beste

Meld. St. 24 (2012-2013) Framtidens barnehage

<https://www.utdanningsnytt.no/fagartikkel-forskning/man-ma-vaere-varsom-med-a-kunbasere-seg-pa-hatties-konklusjoner-om-hva-som-kjennetegner-god-undervisning/171569>

<https://docplayer.me/177932179-Rapport-1-10-skole-eller-todelte-sentrumsskoler-vurdering-av-pedagogiske-praktiske-og-okonomiske-fordeler-og-ulemper-ved-1-10-skole-og-1-7-skole.html>

<https://utdanningsforskning.no/artikler/bygdeskoler-med-fadelt-ordning—en-aktuell-politisk-og-pedagogisk-utfordring/>

<https://www.utdanningsforbundet.no/var-politikk/stopp-store-klasser/forskning-og-fakta/stotte-i-forskningen/>

<https://www.utdanningsnytt.no/skolepolitikk/regjeringen-og-udir-overser-65000-elever-i-norsk-grunnskole/142457>

<https://www.forskning.no/barn-og-ungdom-hoyskolen-kristiania-partner/derfor-er-det-fint-for-barn-a-ha-minst-to-venner/1809782>

<https://www.forskning.no/barn-og-ungdom-mobbing-partner/elever-som-blir-utsatt-for-mobbing-trenger-en-laerer-som-beskytter-dem/1803876>

<https://www.forskning.no/barn-og-ungdom-ntb-skole-og-utdanning/antall-skoler-med-mer-enn-500-elever-har-okt-kraftig-de-siste-ti-arene/1797726>

<https://www.forskning.no/nordlandsforskning-partner-pedagogiske-fag/foreldre-vil-ha-sma-skoler-lokalt-ikke-store-skoler-langt-unna/387095>

<https://www.forskning.no/universitetet-i-sorost-norge-skole-og-utdanning-barn-og-ungdom/ny-form-for-sentral-skolestyring/612922>

<https://www.forskning.no/barn-og-ungdom-nasjonalt-utviklingssenter-for-barn-og-unge-nubupartner/de-andre-i-klassen-betyr-mer-for-sosial-utvikling-enn-forholdet-til-laereren/1765134>

<https://www.forskning.no/barn-og-ungdom-skole-og-utdanning/stor-studie-klassestorrelse-har-lite-a-si-for-hvordan-elevne-gjor-det-pa-skolen/1294210>

<https://www.nhh.no/nhh-bulletin/artikkelarkiv/eldre-saker/2016/mai/skolenedleggelser-ingen-ulempe/>

<https://www.ssb.no/forskning/mikrookonomi/utdanningsokonomi/klassestorrelse-har-ingen-betydning>

<https://www.khrono.no/laerertetthet-laernorm/en-advarsel-mot-studier-av-laerertetthet/205615>

<https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/skolers-arbeid-med-elevenes-psykososiale-miljo.pdf>

- **Referanser til kapittel 6**

Bård Amundsen (9.9.2020): *SSB avlyser avfolkingen i mange distriktkommuner*. Artikkel.

Forskning.no. <https://forskning.no/demografi-innvandring/ssb-avlyser-avfolkingen-i-mange-distriktkommuner/1737744>

Frants Gunderseon, Rasmus Bøgh Holmen, Wiljar Hansen: *Inndeling i BA-regioner 2020*. TØI-rapport 1713/2019. Transportøkonomisk Institutt.

https://www.regjeringen.no/contentassets/735944a205424d14afef809bc039d76b/inndeling_ba-regioner_2020.pdf

Johanne Rogndal (17.07.2017): Lær deg å forstå emosjoner. Artikkel. Psykologisk.no.

<https://psykologisk.no/2016/12/laer-deg-a-forsta-emosjoner/>

Knut Vareide et al. (2013): *Programteori for attraktivitet*. TF-notat nr.13/2013.

Telemarksforskning. <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2019/05/Programteori-for-attraktivitet.pdf>

Knut Vareide (2016): *Attraktivitet, arbeidsplasser og verdiskapning*. TF-notat nr. 2/2016.

Telemarksforskning. <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2016/05/Notat-Telemarksforskning.pdf>

Knut Vareide (2018). *Tillitsmåling Gjøvikregionen*. TF-rapport nr. 421. Telemarksforskning.

<https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2019/08/Tillitsma%CC%8Aling-Gjovikregionen.pdf>

Knut Vareide (2020): *Befolknings- og næringsutvikling for distriktkommuner på sentralitetsnivå 5 og 6 i Norge*. Utarbeidet av Telemarksforskning på vegne av Distriktssentret.

<https://2020.regionalanalyse.no/distrikt/3436/4/2>

Knut Vareide, Solveig Svardal, Hanna Nyborg Storm og Sondre Groven (2018): *Suksessrikt distriktkommuner anno 2018*. TF-rapport nr 442. Telemarksforskning.

<https://distriktssenteret.no/artikkel/suksessrike-distriktkommuner-anno-2018-2/>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), 2019: *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023*. Brosjyre/veiledning. Dato: 14.05.2019.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging-20192023/id2645090/>

Lars Ueland Kobro, Knut Vareide og Morten Hatling (2012). *Suksessrike distriktskommuner. En studie av kjennetegn ved 15 norske distriktskommuner*. TF-rapport nr. 303. Telemarksforskning.
https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2013/04/suksessrike-distriktskommune-tf-303_2012-cute-pdf1.pdf

Lillian Hatling og Ingvill Dahl (2020): *Tilflyttings- og rekrutteringsarbeid i distriktene – en oppsummering av kunnskap*. Distriktssenteret. Notat til Demografiutvalget.
<https://distriktssenteret.no/litteratur/tilflyttings-og-rekrutteringsarbeid-i-distriktene-en-oppsummering-av-kunnskap-2/>

Markus Gyene, Marthe Nordberg-Schulz, Rolf Røtnes og Mikkel Myhre Walbækken (2020): *Tilgang på boliger i distriktene og rekruttering av arbeidskraft*. Rapport nr. 35-2020. Samfunnsøkonomisk analyse AS.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/06dd59bb9a294112878a09e57565c6ac/tilgang-pa-boliger-i-distriktene-og-rekruttering-av-arbeidskraft-samfunnsokonomisk-analyse-as.pdf>

Nord-Fron kommune, *Kommuneplanens arealdel 2018-2029* (KOM-sak 57/18) - forutsetninger.
<https://www.nord-fron.kommune.no/f/p1/ie1f066fe-21f4-4713-a7a1-620baf6089b7/planforesegner-vedtatt-i-kom-sak-57-18-1962018.pdf>

Nord-Fron kommune, *Kommuneplanens arealdel 2018-2029* (KOM-sak 57/18) - konsekvensutgreiing.
<https://www.nord-fron.kommune.no/f/p1/i250ba71f-7a19-472e-a9a6-035a4637ba66/konsekvensutgreiing-av-framlegg-til-nye-utbyggingsomrade-og-av-samla-plan.pdf>

Nord-Fron kommune, *Kommuneplanens samfunnsdel 2017 – 2028* (KOM-sak 45/17).
<https://www.nord-fron.kommune.no/f/p1/ibc070b59-a99f-430e-9071-a2f52424079f/2018-nfk-kommuneplanens-samfunnsdel-digital.pdf>

SSB, Regionale befolkningsframskrivninger 2020-2050.
<https://www.ssb.no/429042/befolkningsframskrivninger-2020-2050-nedlastbare-filer>

SSB: *Sentralitetsindeksen, Oppdatering med 2020- kommuner*. 2020/4. Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/413602?ts=17085d29f50>

Store norske leksikon. <https://snl.no/lokalsamfunn>

Strategirapport «*Vinstra 2046*», vedtatt i sak KOM-100/18, 11.12.2018. <https://www.nord-fron.kommune.no/f/p1/i50a91081-8627-449a-a861-e4d86391eacd/2019-rapport-vinstra-2046-klikkbare-interaktiv.pdf>

Udir.no; læreplanverket. <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/>

Wekre, Torbjørn (2019): *Slik bygger du tillit for effektivt samarbeid*. Kronikk. Kompetansesentret for distriktsutvikling. <https://distriktssenteret.no/artikkel/slik-bygger-du-tillit-for-effektivt-samarbeid/>